

COLUMN:

Door Frans van der Horst, november 2024

Frans van der Horst is medisch socioloog met pensioen. Vanuit de UM deed hij onder meer onderzoek onder ouderen en mensen met diverse chronische aandoeningen. Vanuit diabetes type 1 was hij als ervaringsdeskundige actief betrokken bij het opzetten en functioneren van patiëntenverenigingen. Tot nu toe is hij actief in de ASM en de iASD. Deze zijn onlangs met twee andere adviescommissies opgegaan in de Onafhankelijke Adviescommissie Maastricht (OAM)

VN verdrag 2019 voor personen met beperkingen in Maastricht.

Is de stad - eind 2024 - op weg naar de Hoofdzonde Wegkijken ?

Nederland tekende in 2016 het VN verdrag voor personen met beperkingen / handicaps. Maastricht volgde in 2019 als een van de eerste steden. Het betreft de rechten van mensen met een beperking. Deze mensen worden vaak buitengesloten en gediscrimineerd (gehandicapt). Maastricht wilde met zijn bewoners de hand aan de VN ploeg slaan Dit vormde ook de basis voor de Lokale Coalitie voor Inclusie. Het gaat erom dat mensen met beperkingen net als iedereen een goed en actief leven kunnen leiden midden in de samenleving, en goede keuzes kunnen maken (zie Jules Dagblad). Al gauw volgden vanuit de gemeente enkele zinvolle activiteiten, zoals training van ambtenaren door ervaringsdeskundigen inzake bejegening van mensen met een beperking.

Beperkingen kunnen trouwens ook slaan op mensen die vanwege hun (andere) sociaal-culturele achtergrond aansluiting missen in een samenleving waar zij een minderheid vormen .

Tezamen met Maastricht voor Iedereen heeft de gemeente 10 speerpunten als doelstellingen voor de periode 2019-2022 geformuleerd. Maastricht lijkt overwegend te blijven hangen op een beperkt aantal thema's, zoals toegankelijkheid van de binnenstad, inclusief openbare gebouwen.

Aan mantelzorg ter ondersteuning van mensen met beperkingen, wordt sedert enige tijd vanuit de gemeente extra aandacht besteed. Ook dit zou vermeldenswaard zijn in het kader van het VN verdrag. Dit geldt tevens voor wethouders die buurten bezoeken om in gesprek met bewoners meer te weten te komen over wat er onder hen leeft.

Zo zijn er mogelijk andere voor het VN verdrag relevante initiatieven genomen in Maastricht, ook waar het gaat om instellingen binnen de gemeente. Het is vaak niet duidelijk hoe deze zich verhouden tot de speerpunten.

Een recent naar buiten gekomen initiatief, afkomstig van Maastricht voor Iedereen en Happy Fuel, is erop gericht in het alledaagse leven van Maastricht een plek te maken voor iedereen.

In een proactieve benadering van het nieuwe Trega- Zinkwit gebied, toegespitst op het Dolmanskwartier (voordracht in september 2024 - stadhuis -) werd onlangs een noodzakelijke globale differentiatie van de VN doelgroepen gemist. De enige genoemde groepen bleken gezinnen en studenten. Ook speerpunten bleven buiten beschouwing.

Hoe ver Maastricht nu is, weet niemand van en binnen de gemeente. Er ontbreekt een brede planning op basis van ontbreken van, dan wel ten dele uitgewerkte speerpunten. Daarom kan er maar ten dele vooruit- en teruggekeken worden. Daarmee kan geen goede vergelijking gemaakt worden tussen de werkelijke - en de geplande voortgang. Er werd onlangs wederom alleen melding gemaakt van achterstand bij het toegankelijk maken van de binnenstad met als belemmerende factoren corona en veel mutaties onder het personeelsbestand van de gemeente. Kortom: adequate brede monitoring wordt gemist.

In de Inclusie rapportages van de gemeente voor het VN verdrag ontbreken relevante activiteiten , zoals niet alleen het hiervoor vermelde van Maastricht voor Iedereen en Happy Fuel, maar ook het rapport Maastricht onder de radar, eindrapport onderzoek onder 1e en 2e generatie van Maastrichtse inwoners van diverse afkomst.

Zo draaien op initiatief van de gemeente in een aantal buurten gratis sportactiviteiten. Dit lijkt sterk gewaardeerd te worden, hetgeen zou blijken uit hoge participatie. Evenmin is duidelijk of en zo ja of noodzakelijke buurtgerichte afstemming tussen werkers in gezondheids-/welzijnszorg en gemeente (nog ?) plaatsvindt . Dit lijkt een cruciaal knelpunt voor hulpverleners en cliënten/ patiënten .

Het is primair aan de gemeente zelf om duidelijk te maken hoe ver het VN verdrag anno 2024 in de volle breedte gevorderd is, en welke vervolgroute beoogd wordt .

Ik hoop dat in Maastricht alle betrokken partijen de handen aaneen slaan en dat nog meer door beperkingen en handicaps verlichte persoonlijkheden en organisaties ontstaan en het VN-verdrag mede ondersteunen. Dit zal de implementatie van het verdrag bespoedigen .

Mocht de voortgang van implementatie VN verdrag Maastricht, onder meer door onduidelijkheid, onverhoopt verder vertragen, verdient het aanbeveling te overwegen de Hoofdzonde-Wegkijken-prijs aan B&W Maastricht uit te reiken. Dit als Boeddhistisch alternatief voor de Zeven Christelijke Hoofdzonden volgens Pieter Bruegel (zie het Bonnefantenmuseum)